

In-ear monitors DE INVESTERING WAARD...

Zoveel mensen, zoveel wensen. Het is een oude wijsheid die, zoals zo vaak bij oude wijsheden, nog altijd staat als een huis... ook op het gebied van in-ear monitors. Er is namelijk nogal wat keuze, maar dat brengt ook kwaliteitsverschil met zich mee. Waar moet je op letten, wat zijn de voordelen van 'custom made's en zijn er misschien ook nadelen? Stuk voor stuk vragen die we voorlegden aan professionals Marcel Peters (Audique bv), Michel Rijke (Kloes Inears) en Nieke Groot (Sennheiser) én gebruiker Tjidde Luhrs (iNtrmzzo).

Marcel Peters behoort met zijn bedrijf Audique bv tot de grote jongens op het gebied van in-ear monitors (IEM). Zo'n 80% van de bekende artiesten in Nederland is door Audique voorzien van IEM's. Daarnaast produceert en levert het bedrijf ook op maat gemaakte gehoorbescherming voor bijvoorbeeld de industrie en de muziekwereld en kunnen ook sporters en beveiligers e.d. aankloppen voor communicatie-oortjes die gehoorbescherming bieden in combinatie met ingebouwde speakers. "Het bedrijf vindt zijn oorsprong in 1989", legt Peters uit. "Vanuit een winkel die ook hoortoestellen leverde stonden wij aan de wieg van het ontstaan van op maat gemaakte gehoorbescherming in de industrie. Midden jaren negentig ontstond er vraag naar op maat gemaakte oortjes met daarin gegoten de standaard speakers. Van hieruit is de markt ontgonnen voor compleet op maat gemaakte in-ear monitors. Hiervoor hebben wij samenwerking gezocht met Ultimate Ears. Elke keer slagen wij er met hen weer in een nieuwe standaard te zetten, zoals midden jaren negentig het 2-weg systeem, de UE5 Pro tot recent de UE18 Pro, een systeem met daarin zes drivers per oortje." De missie van Audique is driedelig, vertelt Peters: "Wij onderscheiden nu drie markten: gehoorbescherming, in-ear monitorsystemen en de markt van op maat gemaakte communicatie. Op alledrie de markten willen we ons onderscheiden. Tevens zitten we met een aantal specialistische partijen zoals KNO-artsen en concertorganisatoren in een werkgroep van de CDA Tweede Kamerfractie om te kijken wat er gedaan kan worden aan het steeds groter wordende probleem rond gehoorproblemen bij de jeugd. Ik ben erg trots op het feit dat wij als bedrijf zo'n leidende positie in de professionele muziekmarkt hebben en die al jaren weten te houden. Het wereldje is klein. Constant scherp blijven op vragen vanuit deze markt en het bestaande goed blijven uitvoeren. Want in een kleine professionele muziekwereld, zoals Nederland is, is een misstap ook een doodsteek."

Hogere kwaliteit

Andere partijen die opereren op de markt der IEM's zijn Sennheiser en Kloes Inears. "Wij leveren op maat gemaakte professionele in-ear monitors die zijn voorzien van hoogwaardige techniek (Westone USA) voor een uitstekend draagcomfort en geluid", vertelt Michel Rijke van Kloes Inears desgevraagd. Ook bij Sennheisers' systeem (evolution wireless 300) staan gebruiksgemak, betrouwbaarheid en bedieningsgemak voorop, vertelt Nieke Groot: "Sennheiser wil met dit systeem bijdragen aan het verbeteren van de performance van de gebruikers. Zij krijgen directe terugkoppeling van de geleverde prestaties en dat komt het gehele gebruikersniveau absoluut ten goede."

Tjidde Luhrs, van vocal comedy band iNtrmzzo is door Sennheiser gevraagd de nieuwe ear monitoring set te testen en te beoordelen. Ook hij ziet de voordelen van IEM's in: "Het directe geluid van je collega's op je in-ears zorgt ervoor dat je dynamischer en met meer balans zingt. Ook ben je niet langer gebonden aan het podium en heb je meer bewegingsvrijheid. Ook niet onbelangrijk is dat het toneel niet langer om zeep wordt geholpen door floormonitors, die voorheen gebruikt werden." Michel Rijke (Kloes) is het daar in grote lijnen mee eens: "Bovendien klinkt het geluid van de muzikanten in elke hal zo'n beetje hetzelfde. Op locatie hoef je alleen wat kleine aanpassingen te doen om het te perfectioneren voor die situatie."

Investering waard

Een veelgehoorde vraag omtrent IEM's is of dergelijke systemen niet erg duur zijn. "In vergelijking met bijvoorbeeld nieuwe floormonitors zijn ze zeker niet duur", vertelt Michel Rijke. "Bovendien kun je de vraag ook anders stellen door je af te vragen wat een goede bescherming van je gehoor je waard is." Duur is bovendien een relatief begrip, haakt Nieke Groot aan: "Bovendien heeft kwaliteit altijd een prijs. Denk daarbij niet alleen aan de aanschafprijs, maar ook aan de kwaliteit van de performance. Het is een kwestie van afwegen dus." Dat vindt ook Tjidde Luhrs: "Het is een investering die gemaakt moet worden, maar daar krijg je veel comfort voor terug op monitorgebied. Wat mij betreft is het de investering zeker waard en de huur van floormonitors gaat op den duur natuurlijk ook in de papieren lopen." Marcel Peters (Audique) benadrukt dat IEM's in verhouding niet duur zijn, maar dat je er wel voor moet zorgen dat je goed geïnformeerd wordt: "Kijk bijvoorbeeld naar verwisselbare kabels. Een zichzelf respecterende fabrikant laat kabels ontwikkelen. Dit is erg duur, dus diegene die zomaar in-ears openmaakt en kopieert, kan hier niet aan beginnen. Kortom, laat bij aanschaf niet alleen de prijs meetellen, want een miskoop is zo gemaakt. Dat voorkomt dus teleurstellingen. Wij hebben al eens meegeemaakt dat een oortje ver (ca 1,5 cm) uit het oor stak. De betreffende fabrikant deed daar verder niets aan. Ook maken we mee dat aan gebruikers wordt verteld dat ze bijvoorbeeld een 2-weg systeem hebben gekocht. We maakten het systeem open en er bleek één driver in te zitten. Louder bedrog dus. Dat is ook één van de redenen waarom wij het liefst transparante (evt. gekleurde) in-ears verkopen. Dan kan iedereen zien dat ook alles erin zit. De meeste gebruikers vinden dat ook mooi."

Op maat

Naast 'standaard' in-ears bestaan zoals gezegd ook op maat gemaakte varianten. Een kwestie

van persoonlijke voorkeur (en budget) natuurlijk, maar het heeft zo zijn voordelen. "Als producent van o.a. hoofdtelefoons, weten we bij Sennheiser als geen ander dat ieder oor uniek is", legt Nieke Groot uit. "Binnen ons bedrijf bestaat een database met meer dan 3.000 oren, die elk hun eigen karakteristieken hebben. Onze in-ears zijn afgestemd op het 'gemiddelde oor' en daarmee komen ze een heel eind tegemoet aan de wensen van het gros van onze gebruikers." Michel Rijke pleit inderdaad voor op maat gemaakt materiaal: "Ze zijn dan namelijk naar de vorm van je gehoor gemaakt en blijven tijdens een show goed op hun plaats zitten. Met universele in-ears – voorzien van comply foams – wil het nog wel eens voorkomen dat door zweet deze schuimpjes niet goed in de oren blijven zitten." Marcel Peters noemt het sowieso altijd verstandig om in-ears te gebruiken: "Of het nu gaat om de beschermende factor, of het rustiger omgaan met je stem, het zijn allemaal belangrijke redenen om IEM's te gebruiken. Wel moet gezegd worden dat je moet leren spelen met in-ear monitors. Het is nu eenmaal anders qua gevoel dan met de stagemonitors. In de praktijk merken we dat de muzikant die al twintig jaar speelt, het moeilijker vindt om aan in-ears te wennen. Aan de andere kant krijgen we ook regelmatig te horen dat het een uitkomst is en dat ze dat al veel eerder hadden moeten hebben."

Lawaaidoof

Andere veelgehoorde vraag is of met IEM's een gevaar voor gehoorbeschadiging bestaat. "Wij adviseren wat dat betreft zo min mogelijk te comprassen of limiten", legt Marcel Peters desgevraagd uit. "In de zenders/ontvangers zit vaak al een beveiliging tegen piekbelasting, dat is namelijk een wettelijke vereiste. Ook zijn er artiesten die hun beltpackje helemaal opendraaien. Ook dat is niet goed voor het gehoor. Met de floormonitors wordt vaak 110dB of meer gemeten, wat erg slecht is voor het gehoor. Dat geldt dus ook voor te hard draaien met in-ears in je oor. Ons advies is om je beltpackje zover open te zetten, dat je voor jezelf voldoende hoort. Je moet niet harder gaan, want op deze manier is het risico op gehoorbeschadiging het minst." Michel Rijke vult aan: "Het is ook één van onze taken om de gebruikers van de in-ears te attenderen op mogelijke gevaren die ontstaan als je de in-ears te hard zet. Door de goede afsluiting van de in-ears kun je ook goed op een laag volume spelen. Uit ervaring blijkt overigens wel dat de meeste artiesten zich zeer bewust zijn van de gevaren van harde muziek (lawaaidoofheid) en hier zeer gedisciplineerd mee omgaan." Artiest Tjidde Luhrs kan het beamen: "Maar ook limiters zijn volgens mij zeker handig. Het kan namelijk ook gebeuren dat een technicus even niet

DE VOORDELEN VAN GOEDE IN-EAR MONITORS

- Hoogwaardige sound die per persoon kan worden ingeregeld. Hierdoor hoeft je geen concessies te doen in geval je een floormonitor met iemand zou moeten delen.
- Overal op het podium hetzelfde monitorgeluid, waar je ook staat.
- Geen gesjouw met 'oude' floormonitors.
- Je kunt vanuit een standaard basisafstelling werken. De fijne puntjes kunnen per optreden worden bijgesteld.
- Je gehoor is beschermd tegen lawaai van de stagemonitors en ander lawaai van buitenaf.
- Geen hinderlijke feedback.
- Je bent minder vermoeid na een optreden, ook in je stem.

oplet, terwijl het een en ander omgeprikt wordt. Op z'n moment kan ik je garanderen dat je er blij mee bent. Gehoor is een kostbaar iets, daar moet je ook écht zuinig mee zijn." Sennheiser zoekt de oplossing niet in limiters, benadrukt Nieke Groot: "Wij leveren liever producten met een dusdanig goede geluidsweergave, dat het opschroeven van het volume tot een schadelijk niveau niet nodig is."

Tijdwinst?

Naast het feit dat in-ears voor betere kwaliteit kunnen zorgen, leveren ze regelmatig ook tijdswinst op bij het soundchecken. "Bij ons is dat zeker het geval", vertelt Tjidde Luhrs. "De gehele mix voor vier personen is bij ons voorgeprogrammeerd. We doen dus een line check en één à twee nummers voor het FOH-geluid en that's it." Volgens Marcel Peters kunnen de soundchecks bij tape-optredens inderdaad korter zijn: "Je werkt dan namelijk ook vanuit een basisopstelling. In principe geldt dit met de komst van digitale monitortafels ook voor op-

tredens in andere zalen, zoals theaters, cafés en stadions bijvoorbeeld. Omdat je diverse basisinstellingen kunt vastleggen, hoeft je alleen de kleine puntjes nog maar op de 'i' te zetten."

Ontwikkelingen

Audique, Sennheiser en Kloes blijven zich uiteraard ontwikkelen op in-ear gebied. Nieke Groot "Sennheiser heeft in 2009 een compleet nieuwe generatie draadloze systemen uitgebracht. Op basis van de feedback uit de markt zullen passende, nieuwe stappen worden gezet." Bij Kloes wordt de nieuwste ontwikkeling gevormd door haar meest recente drieweg systeem ES3X, vertelt Michel Rijke: "Dat systeem geeft een neutraal geluid weer, ongeacht welk instrument bespeeld wordt. Door de nieuwste techniek levert de ES3X een zeer evenwichtige klank, zonder een bepaalde frequentieband extra te benadrukken." Bij Marcel Peters' Audique zijn ook nogal wat ontwikkelingen gaande: "De laatste ontwikkelingen zijn de UE1

Pro. Dit is een systeem dat bestaat uit 2x 2 drivers in één oortje. Je krijgt dus één oortje met daarin een stereo 2-weg systeem. Dit is ontwikkeld door vragen uit de markt. Daarnaast is de UE18 Pro op de markt gekomen. Dit is een systeem dat bestaat uit een 4-weg crossover en zes drivers per 'oortje'. Met dit systeem krijg je een mooi geluid, vooral in het mid/laag op een rustiger niveau. Ook hebben we een nieuw type kabel. Deze heeft geen Y-stukje meer, waardoor de kans op kabelbreuk weer afneemt. Deze kabel is gevlochten en vanuit de 3,5 minijack lopen vier kabels, die worden gesplitst in 2x 2 kabels. (Met de huidige kabels liepen vanuit de minijack 3 kabels die in het Y-stuk werden gesplitst naar 2x 2 kabels). Ook hier is Ultimate Ears weer in ontwikkeling geweest en wordt ook met de kabels een nieuwe standaard gezet."